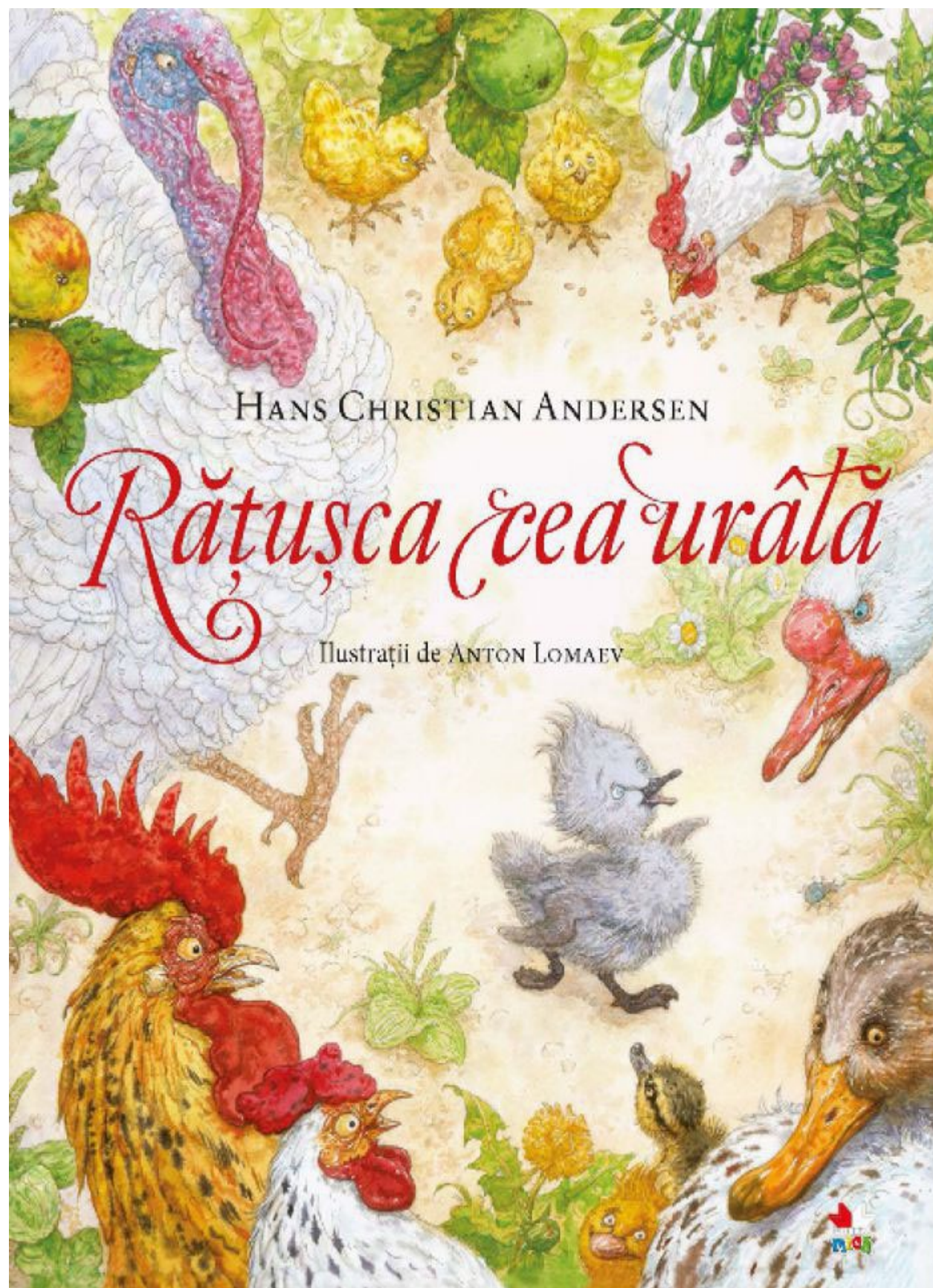

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Răţuşca cea urâtă

Ilustrații de ANTON LOMAEV

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Rătușca cea urâtă

Ilustrații de ANTON LOMAEV

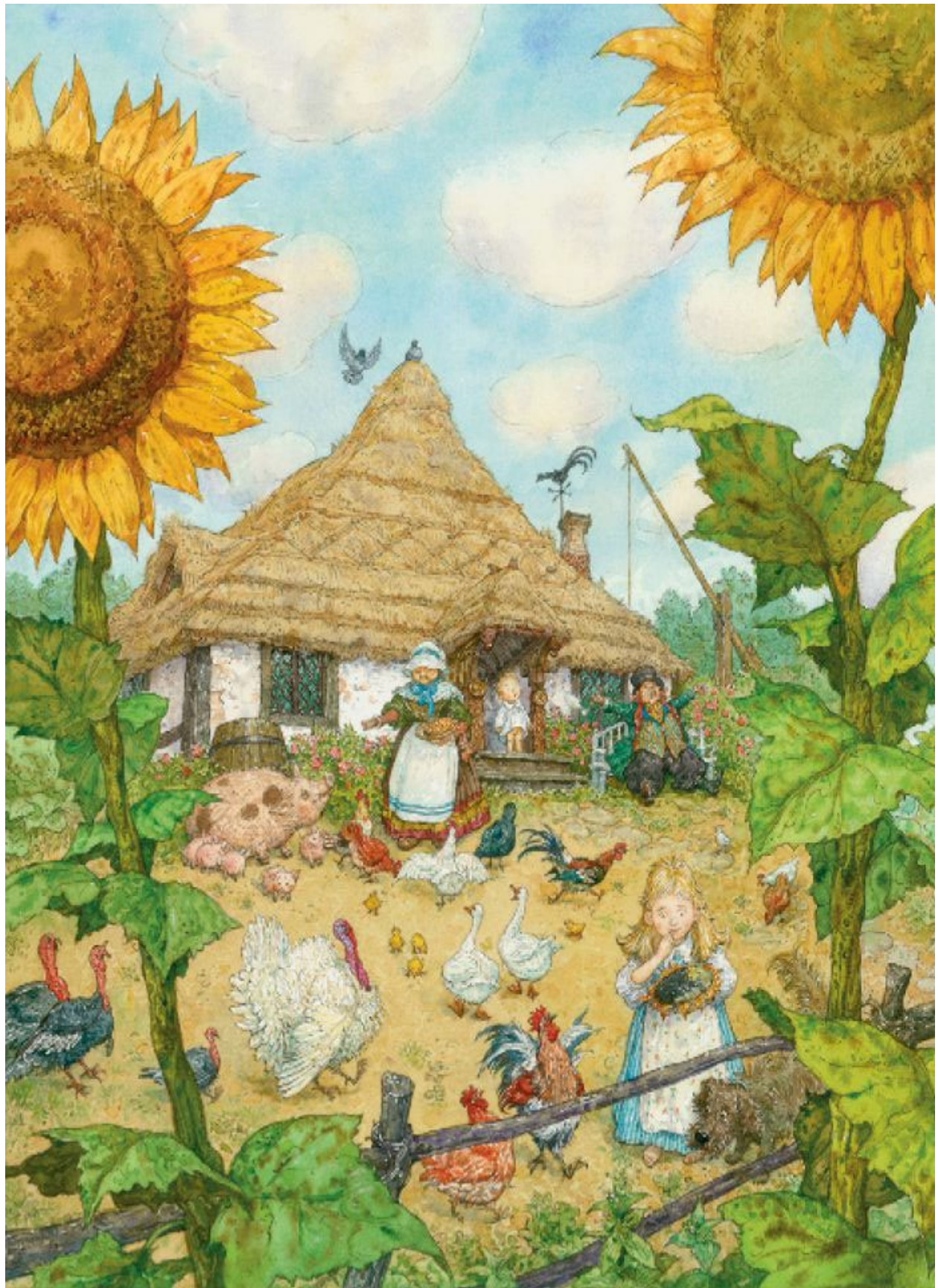

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Rătușcæ aurâtă

Ilustrații de ANTON LOMAEV

Traducere de DESTINA BANDOL

Era vară. Soarele lumina cu razele sale orbitoare și colora în auriu lanurile încă verzi de ovăz. De jur împrejurul ogoarelor și pășunilor se întindeau cât vezi cu ochii păduri dese, presărate pe alocuri cu heleșteie adânci. Chiar în bătaia soarelui, se ridica o gospodărie înconjurată de un șanț adânc, plin cu apă. De la gardul ei și până la mal creșteau niște brusturi atât de mari și de încâlciți, încât un copil ar fi putut ușor să stea în picioare fără să-l vadă cineva. În hățișul acela era o liniște și o sălbăticie ca în codru, iar în locul cel mai dosit se afla în cuibar, clocindu-și ouăle, o rață. Clocea cam de mulțisor, încă sărmana de ea obosise de-a binelea șezând așa nemișcată.

Mai trecu ceva vreme și ouăle începură să crape unul după altul. Boboceii de rață prinseră viață și se șteau din găoacele lor piuind subțir

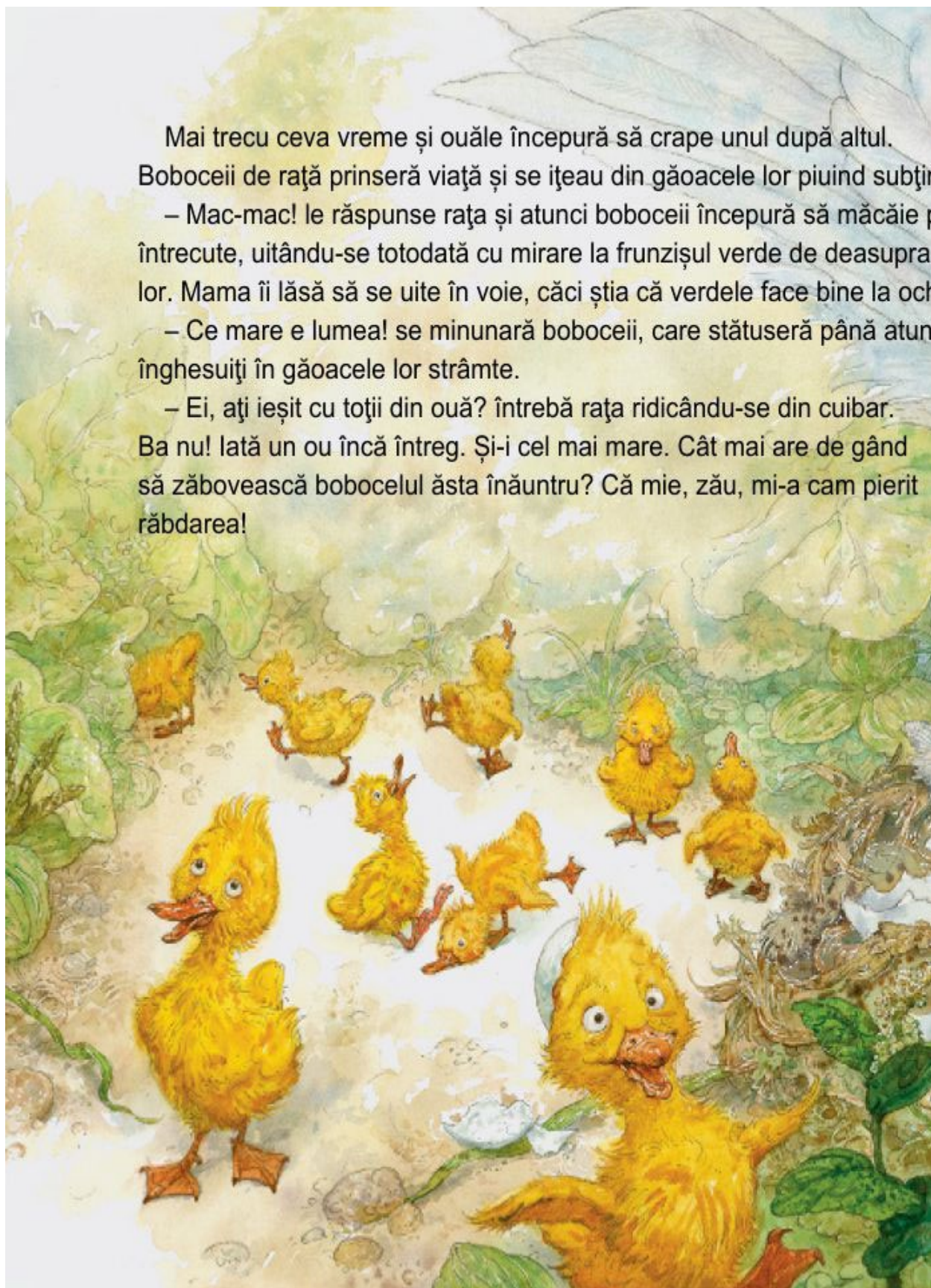
– Mac-mac! le răspunse rața și atunci boboceii începură să măcăie p

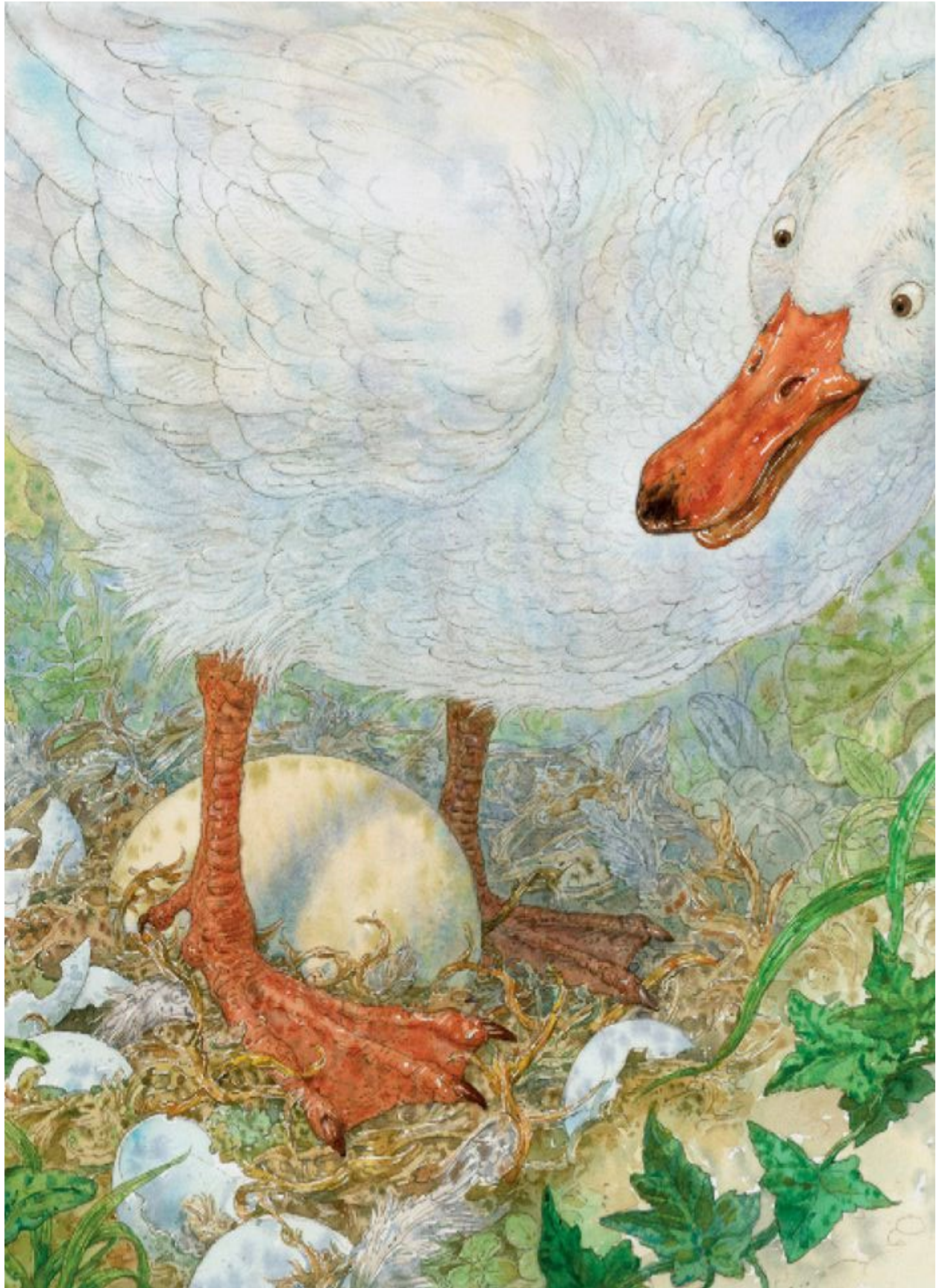
întrecute, uitându-se totodată cu mirare la frunzișul verde de deasupra lor. Mama îi lăsa să se uite în voie, căci știa că verdele face bine la ochi

– Ce mare e lumea! se minunară boboceii, care stătuseră până atunci înghesuiți în găoacele lor strâmte.

– Ei, ați ieșit cu toții din ouă? Întrebă rața ridicându-se din cuibar.

Ba nu! Iată un ou încă întreg. Și-i cel mai mare. Cât mai are de gând să zăbovească bobocelul ăsta înăuntru? Că mie, zău, mi-a cam pierit răbdarea!

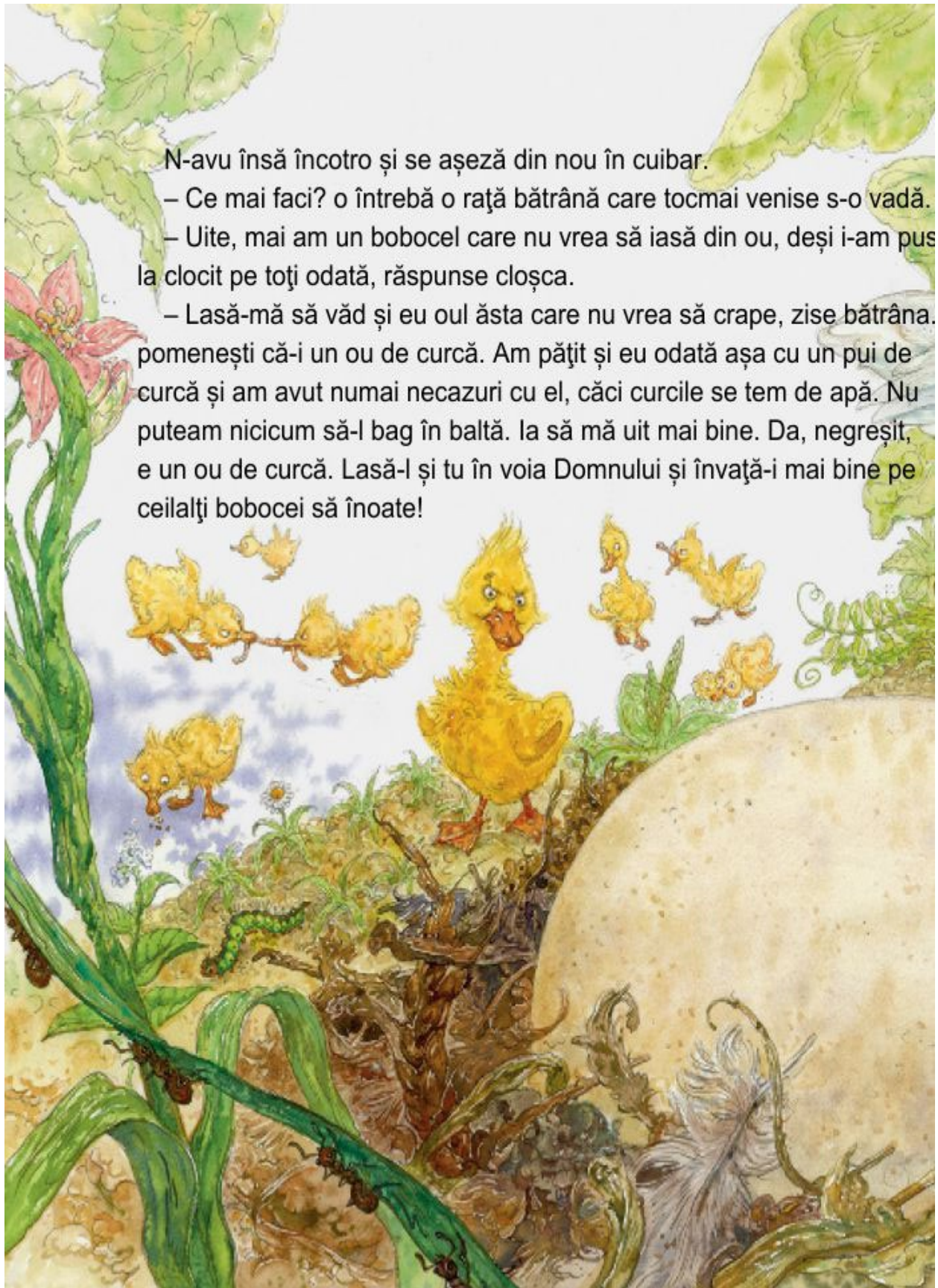

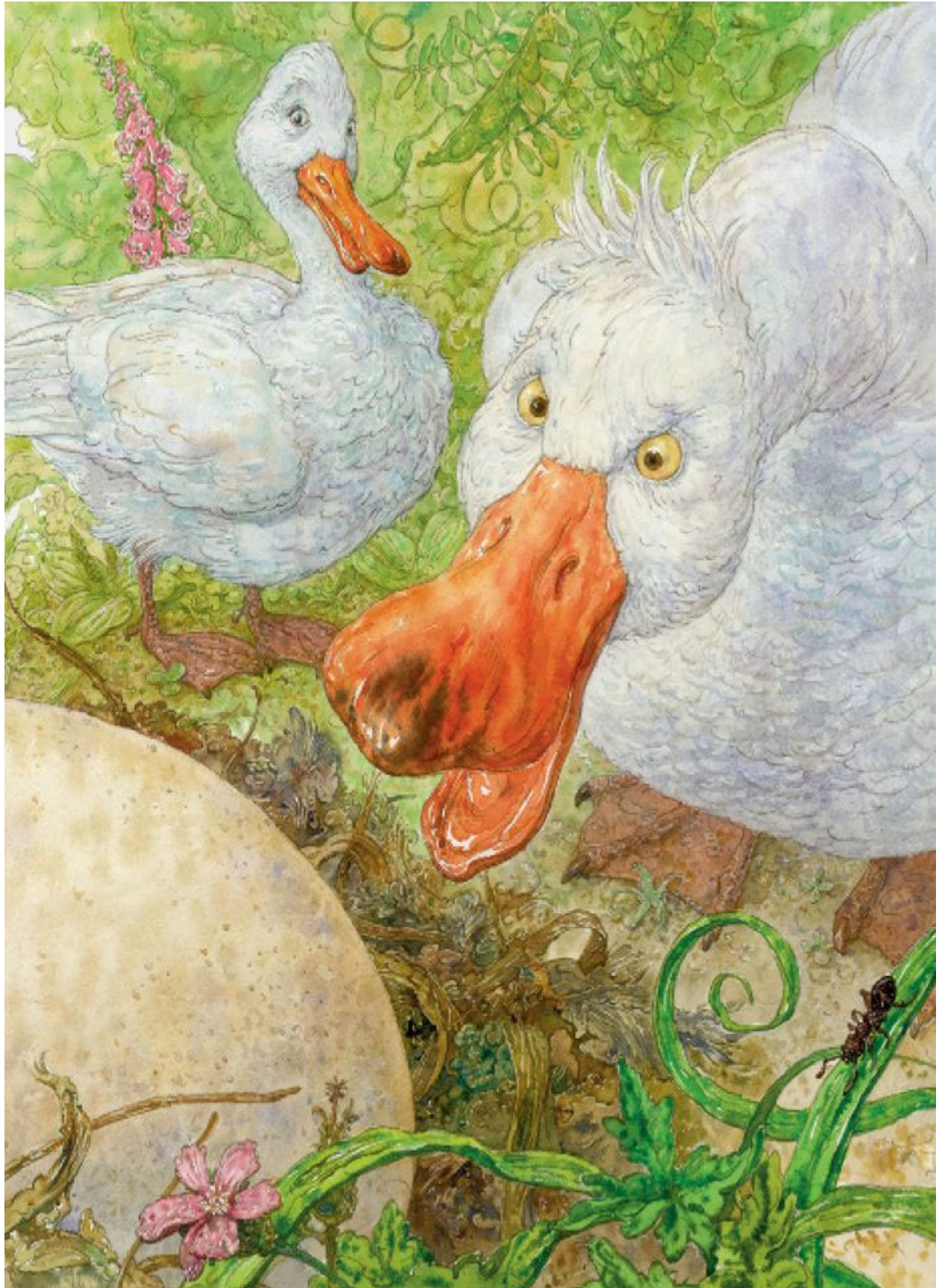
N-avu însă încotro și se așeză din nou în cuibar.

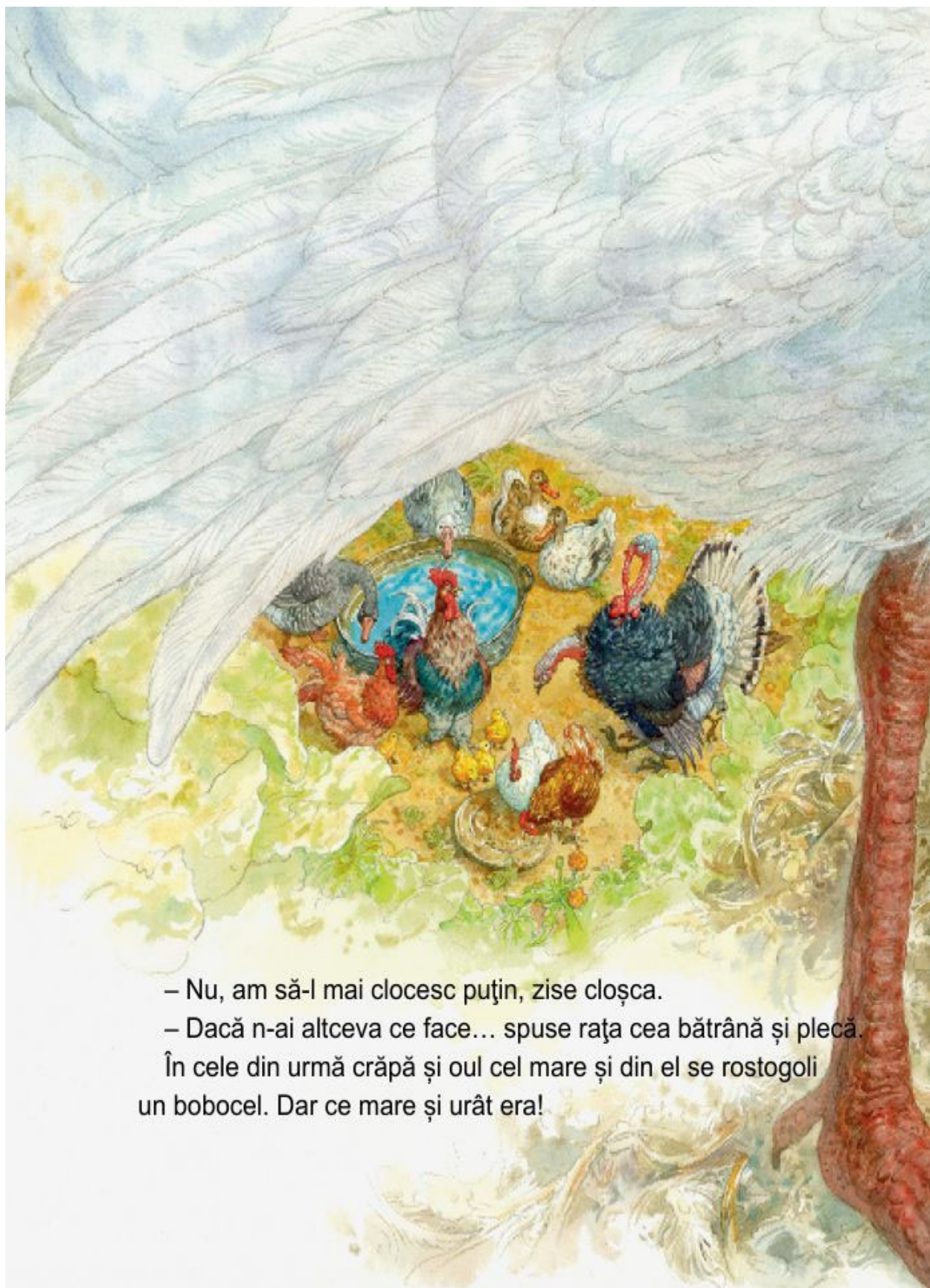
– Ce mai faci? o întreabă o rață bătrână care tocmai venise s-o vadă.

– Uite, mai am un bobocel care nu vrea să iasă din ou, deși i-am pus la clocit pe toți odată, răspunse cloșca.

– Lasă-mă să văd și eu oul ăsta care nu vrea să crape, zise bătrâna. pomești că-i un ou de curcă. Am pățit și eu odată așa cu un pui de curcă și am avut numai neazuri cu el, căci curcile se tem de apă. Nu puteam nicicum să-l bag în baltă. Ia să mă uit mai bine. Da, negreșit, e un ou de curcă. Lasă-l și tu în voia Domnului și învață-i mai bine pe ceilalți bobocei să înoate!

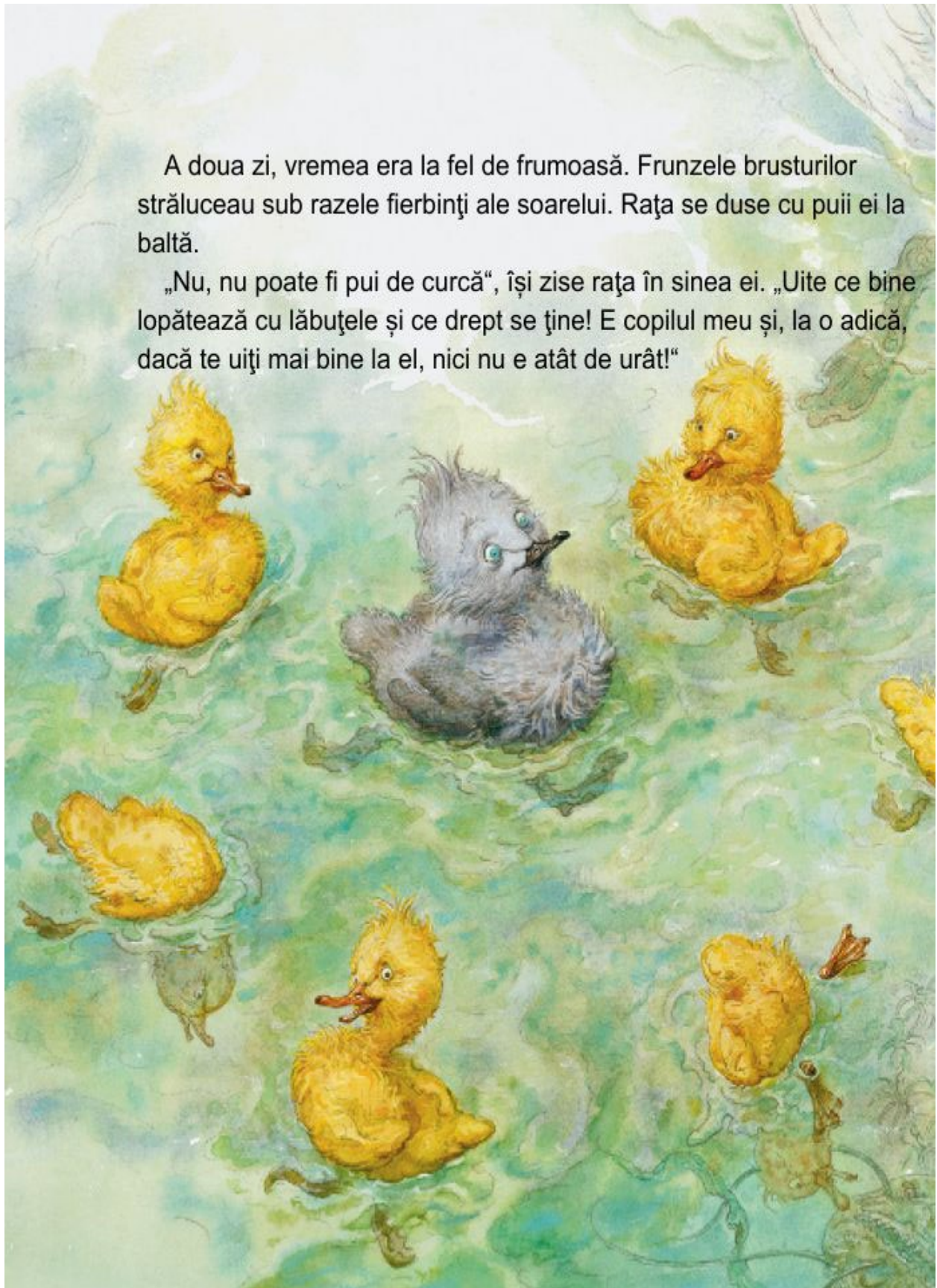
– Nu, am să-l mai clocesc puțin, zise cloșca.
– Dacă n-ai altceva ce face... spuse rața cea bătrână și plecă.
În cele din urmă crăpă și oul cel mare și din el se rostogoli
un bobocel. Dar ce mare și urât era!

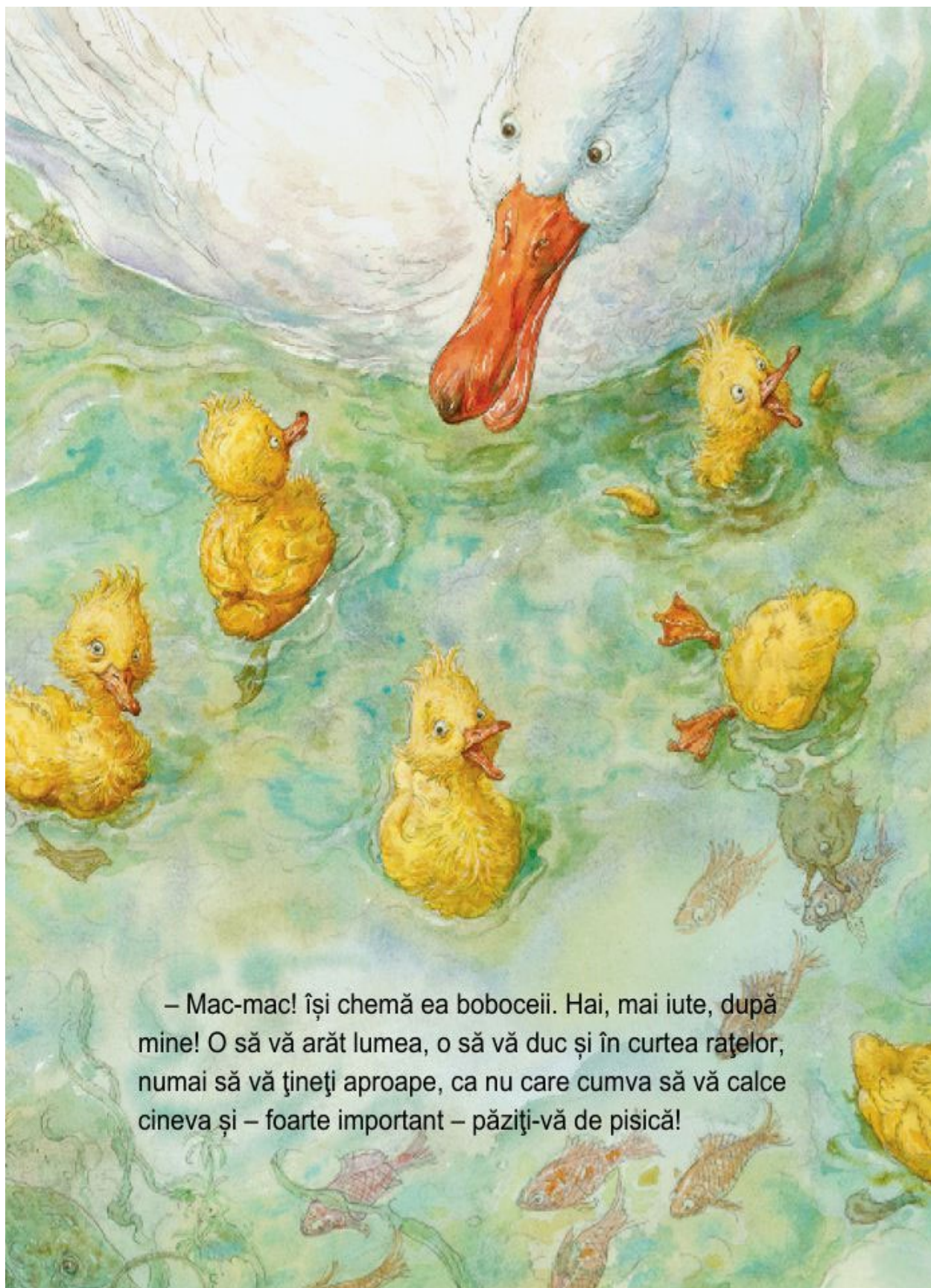
Rața se uită cu luare-aminte la el. „Că mare mai e! Și nu seamănă deloc cu ceilalți! Să fie totuși un pui de curcă? Vrea nu vrea, o să-l bag în apă chiar dacă va trebui să-l împing cu de-a sila.”

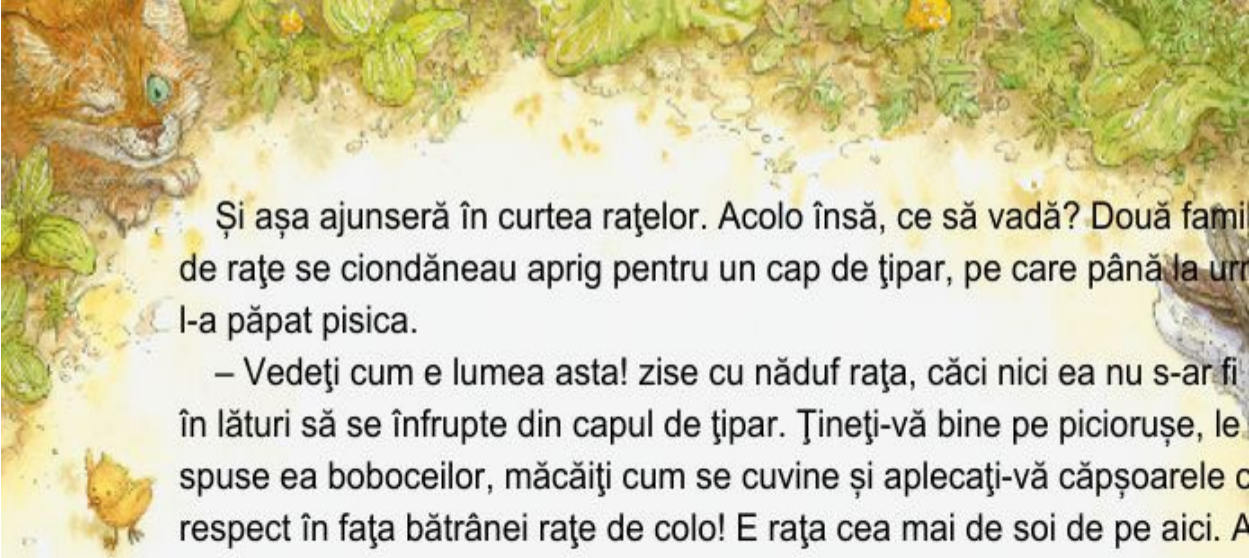
A doua zi, vremea era la fel de frumoasă. Frunzele brusturilor străluceau sub razele fierbinți ale soarelui. Rața se duse cu puii ei la baltă.

„Nu, nu poate fi pui de curcă“, își zise rața în sinea ei. „Uite ce bine lopătează cu lăbuțele și ce drept se ține! E copilul meu și, la o adică, dacă te uiți mai bine la el, nici nu e atât de urât!“

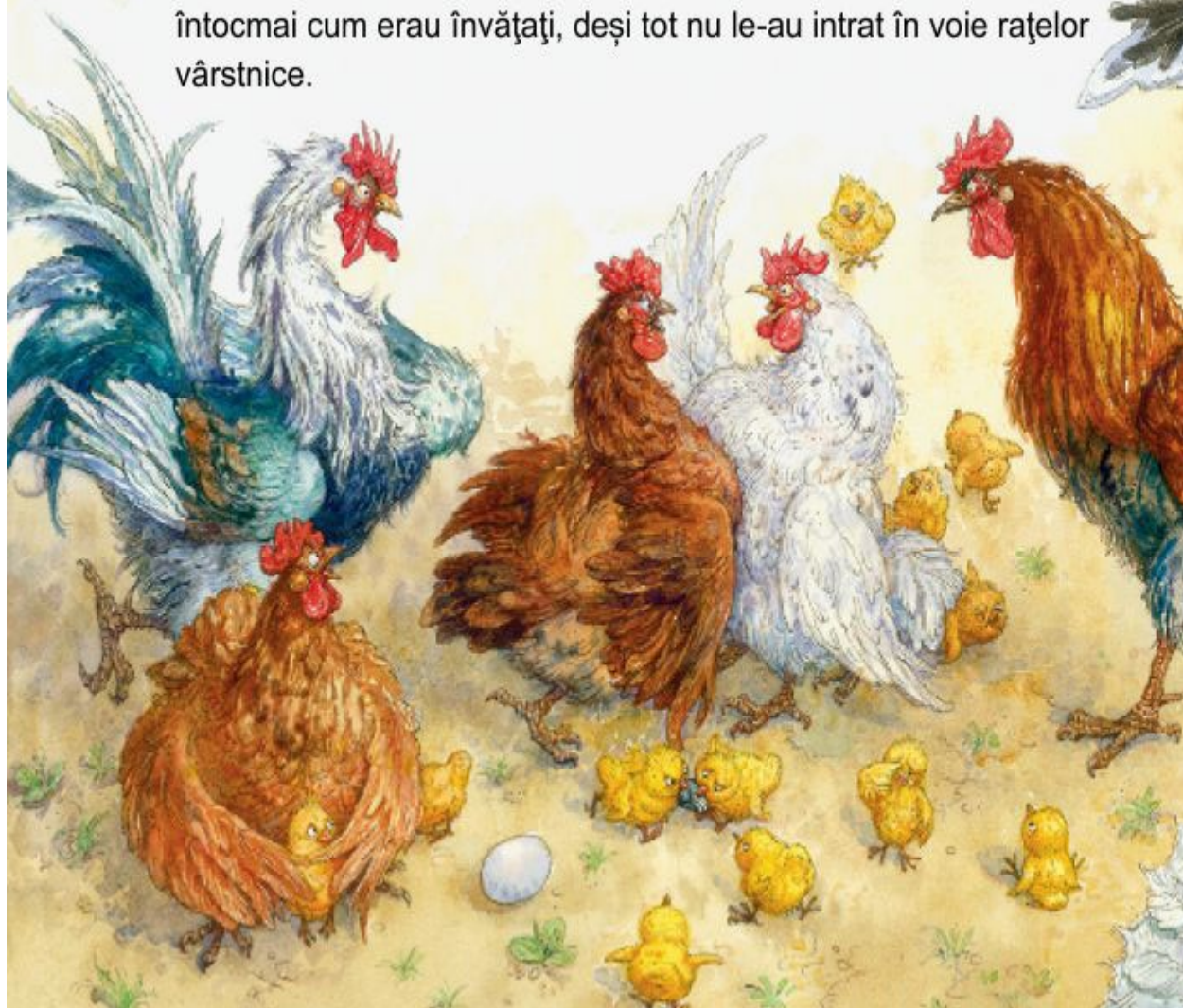
– Mac-mac! își chemă ea bobocii. Hai, mai iute, după mine! O să vă arăt lumea, o să vă duc și în curtea rațelor, numai să vă țineți aproape, ca nu care cumva să vă calce cineva și – foarte important – păziți-vă de pisică!

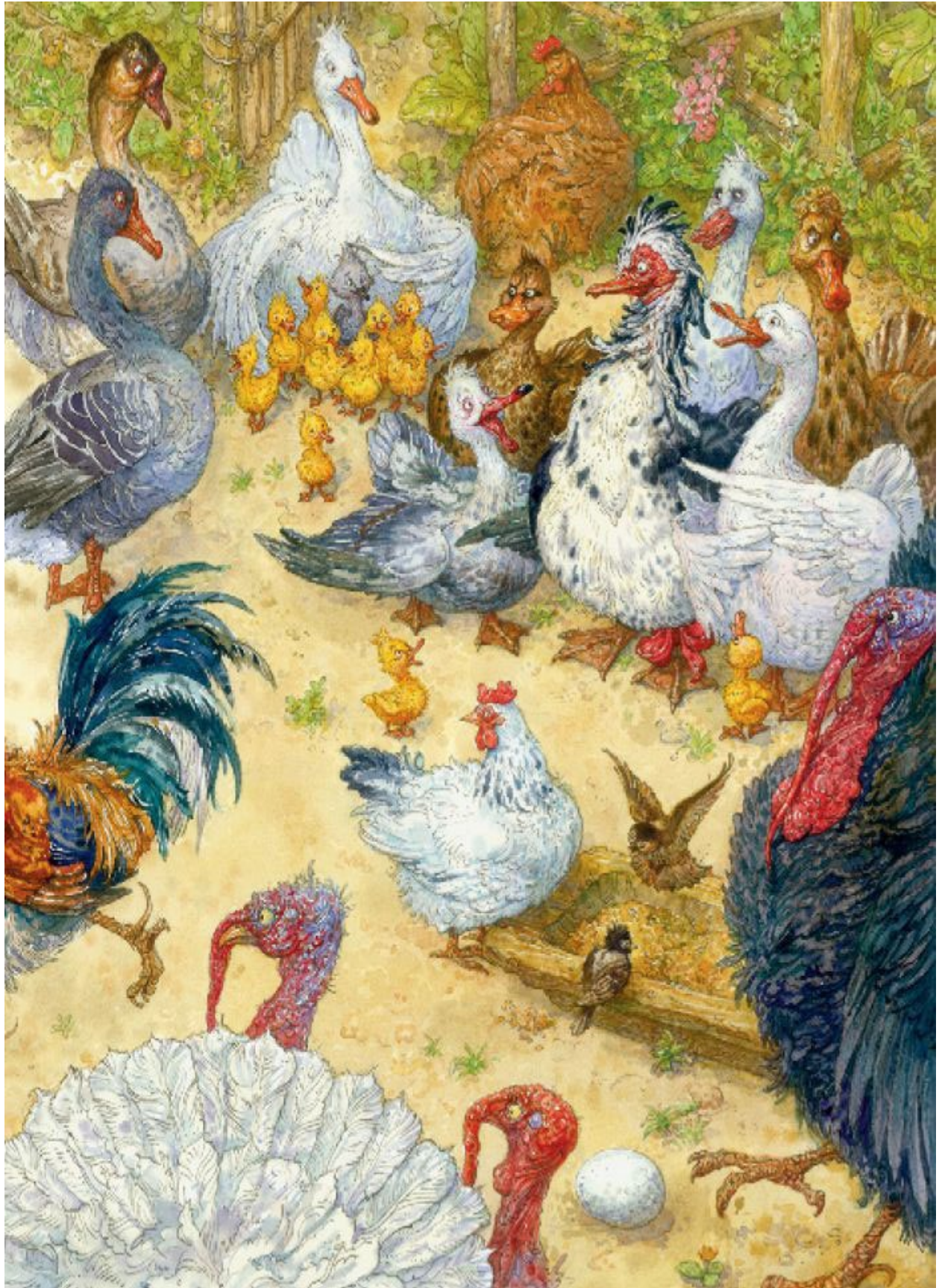

Și așa ajunseră în curtea rațelor. Acolo însă, ce să vadă? Două familii de rațe se ciondăneau aprig pentru un cap de țipar, pe care până la urmă l-a păpat pisica.

– Vedeți cum e lumea asta! zise cu năduf rața, căci nici ea nu s-ar fi în lături să se înfrupte din capul de țipar. Țineți-vă bine pe piciorușe, le spuse ea boboceilor, măcăți cum se cuvine și aplecați-vă căpșoarele cu respect în fața bătrânei rațe de colo! E rața cea mai de soi de pe aici. A o peliță roșie în formă de inel în jurul lăbuțelor, vedeți ce bine îi stă!

Apoi rața le tot dădea lecții de bună purtare, iar boboceii făceau întocmai cum erau învățați, deși tot nu le-au intrat în voie rațelor vârstnice.

– Na-ți-o bună! Nu eram destule aici, că au venit și astea pe capul nostru. Și bobocul acela, uite cât e de mare și de urât!

Zicând astea, o rață se repezi și-l ciupi pe bobocelul cenușiu.

– Lasă-l în pace! zise rața-mamă. Nu ți-a făcut niciun rău!

– Nu mi-a făcut, ai dreptate, dar e atât de mare și de caraghios, că tre gonit de aici, făcu rața cea rea.

– Ai niște copii tare drăgălași, zise rața cea bătrână cu pielită roșie la picior. Toți sunt frumoși, în afară de cel cenușiu, care nu-i de soi. Dacă s-ar putea, ar trebui făcut din nou.

– Știți bine că așa ceva nu este cu putință, îi răspunse rața-mamă. Nu arată încă prea bine, dar e bun la inimă. Și nu înoată mai rău decât ceilalți ba chiar aș zice că mai bine. Cred că pe măsură ce are să crească va deveni tot mai arătos, spuse rața și îi netezi cu gingășie pufușorul. Și-apoi este rățoi, așa că nu contează prea mult cum arată.

– Ceilalți bobocei sunt tare drăgălași! o ținu una și bună rața cea bătrână. Și așa rămase rața cu boboceii în curte, care deveni de atunci casa lor.

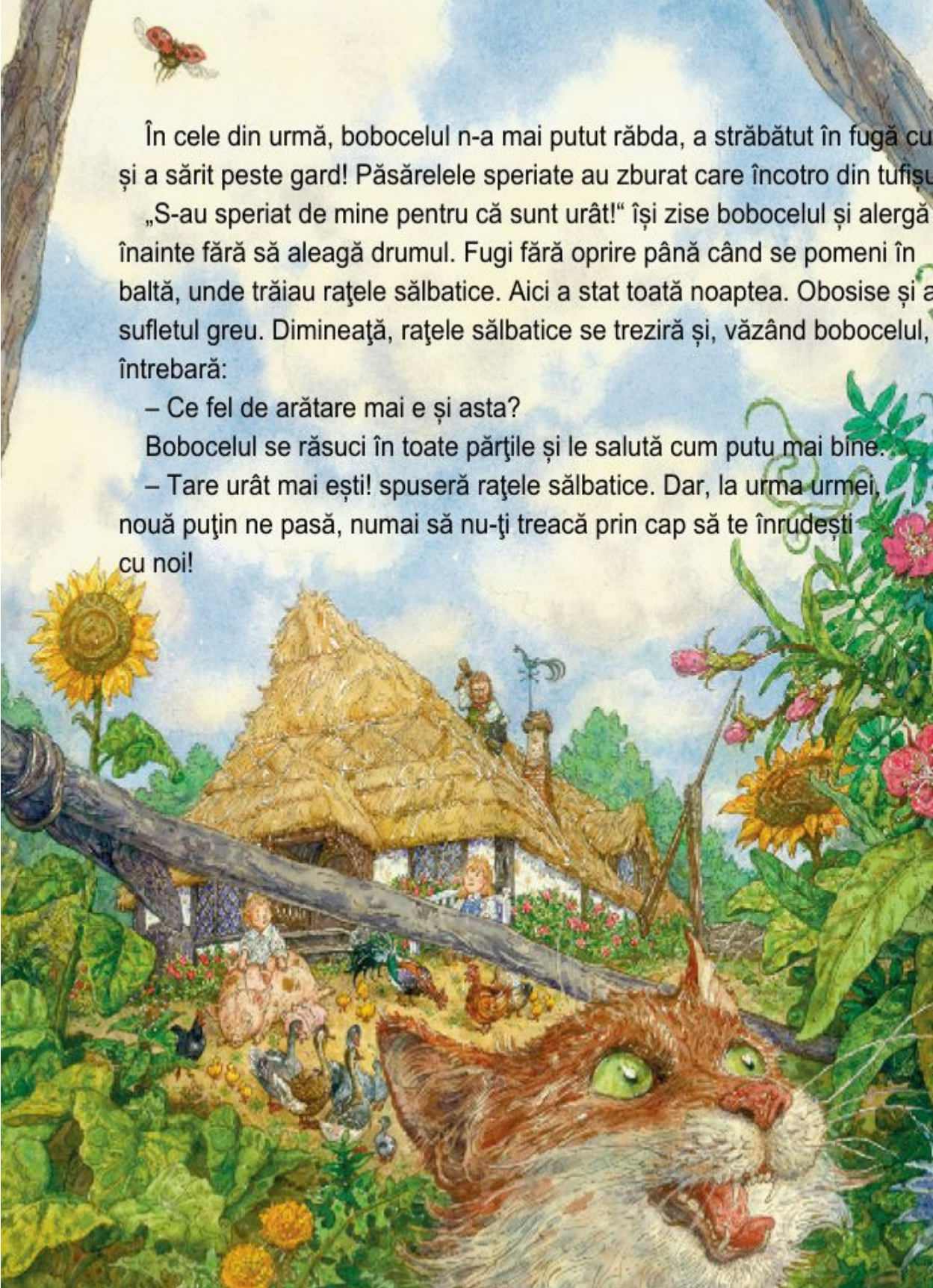
Numai sărmanul boboc cenușiu, care ieșise ultimul din ou, era ciupit, bătut și batjocorit de rațele din curte, ba chiar și de găini. „E prea mare și pocit din cale afară“, ziceau toate orătăniile, iar cocoșul, care se cred împărat fiindcă avea piteni la picioare, se năpustea asupra bobocului umflându-și aripile.

Așa trecu prima zi, dar apoi a fost și mai rău.

Toți îl goneau pe bobocel, chiar și frații și surorile îi spuneau cu mânie: „Mânca-te-ar pisica, pocitanie nesuferită!“ Iar mamă-sa adăugă cu necaz: „Poate-i mai bine să pleci în lumea largă!“ Rațele și găinile îl ciupeau, iar fata care hrănea orătăniile a dat în el cu piciorul.

În cele din urmă, bobocelul n-a mai putut răbda, a străbătut în fugă cu
și a sărit peste gard! Păsărelele speriate au zburat care încotro din tufișu

„S-au speriat de mine pentru că sunt urât!” își zise bobocelul și alergă
înainte fără să aleagă drumul. Fugi fără oprire până când se pomeni în
baltă, unde trăiau rațele sălbatice. Aici a stat toată noaptea. Obosise și a
sufletul greu. Dimineață, rațele sălbatice se treziră și, văzând bobocelul,
întrebară:

– Ce fel de arătare mai e și asta?

Bobocelul se răsuci în toate părțile și le salută cum putu mai bine.

– Tare urât mai ești! spuseră rațele sălbatice. Dar, la urma urmei,
nouă puțin ne pasă, numai să nu-ți treacă prin cap să te înrudești
cu noi!

Bietul bobocel! Numai de asta nu-i ardea! Măcar de l-ar lăsa să stea ele în stufăriș.

Stătu acolo două zile. După aceea venură în zbor doi gâscani sălbatici leșiseră de curând din ou și o făceau pe vitejii.

– Ascultă, frățâne! strigară ei. Ești atât de caraghios, încât zău că ne plac! Vrei să zbori cu noi, să fii pasăre călătoare? Aici, în apropiere, în baltă, sunt niște găsculițe sălbătice foarte frumoșele, toate-s domnișoare și pot spune „ga-ga“! Cu urâtenia ta, chiar c-ai să le dai gata!

Pac! Pac! răsună deodată deasupra bălții, și cei doi gâscani căzură morți în stufăriș; apa se înroși de sânge.

Pac! Pac! se auzi din nou, și un cârd de găște sălbătice se ridică din stuf.

Și iar răsunară împușcături. Era o vânătoare în toată regula! Vânător înconjuraseră balta din toate părțile. Fumul albăstriu al prafului de pușcă plutea ca un nouraș și se împrăștia deasupra bălții. De spaimă, bietul bobocel era mai mult mort decât viu.

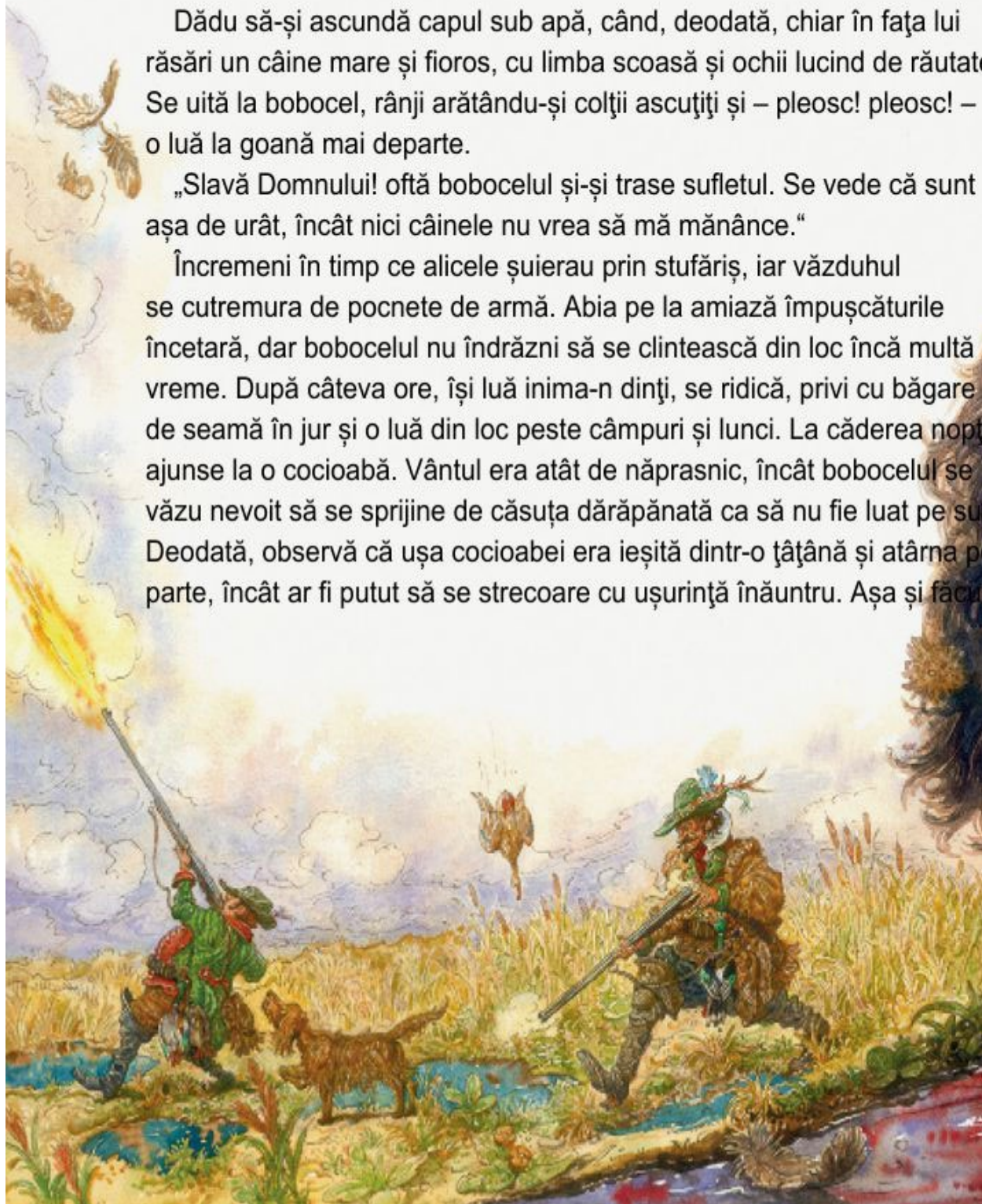

Dădu să-și ascundă capul sub apă, când, deodată, chiar în fața lui răsări un câine mare și fioros, cu limba scoasă și ochii lucind de răutate. Se uită la bobocel, rânji arătându-și colții ascuțiți și – pleosc! pleosc! – o luă la goană mai departe.

„Slavă Domnului! oftă bobocelul și-și trase sufletul. Se vede că sunt așa de urât, încât nici câinele nu vrea să mă mănânce.”

Încremeni în timp ce alicele șuierau prin stufăriș, iar văzduhul se cutremura de pocnete de armă. Abia pe la amiază împușcăturile încetară, dar bobocelul nu îndrăzni să se clintească din loc încă multă vreme. După câteva ore, își luă inima-n dinți, se ridică, privi cu băgare de seamă în jur și o luă din loc peste câmpuri și lunci. La căderea nopții ajunse la o cocioabă. Vântul era atât de năprasnic, încât bobocelul se văzu nevoit să se sprijine de căsuța dărăpănată ca să nu fie luat pe su. Deodată, observă că ușa cocioabei era ieșită dintr-o țâțână și atârna pe parte, încât ar fi putut să se strecoare cu ușurință înăuntru. Așa și făcu.

În cocioabă locuia o babă cu pisica și găina ei. Pisica torcea și își arcuia spinarea, scoțând scânteii când îi frecai blănița mătăsoasă. Găina avea piciorușe subțiri și scurte. Făcea niște ouă minunate și băbuța o iubea ca pe o fiică.

Dimineața, l-au zărit pe bobocel în cămară. Pisica a început să pufnească furios, iar găina să cotcodăcească cât o țineau bojocii.

– Cine-i? întrebă baba și se uită în jur. Dar cum avea vederea slabă, se păru că bobocelul e o rață mare și grasă care se rătăcise.

Adevărații stăpâni în casă erau pisica și găina, și amândouă spuneau când vorbeau despre sine: „Noi și lumea!” Își închipuiau că jumătate din lume sunt ele, ba mai mult, că sunt jumătatea cea mai bună! Bobocelul îndrăzni să spună că în această privință ar putea fi și alte păreri, dar găina și pisica săriră ca arse.

– Poți să faci ouă? întrebă găina.

– Nu! răspunse bobocelul.

– Atunci ține-ți pliscul!

Iar pisica îl întrebă:

– Poți să-ți arcuiești spinarea, să scoți scânteii și să torci?

– Nu.

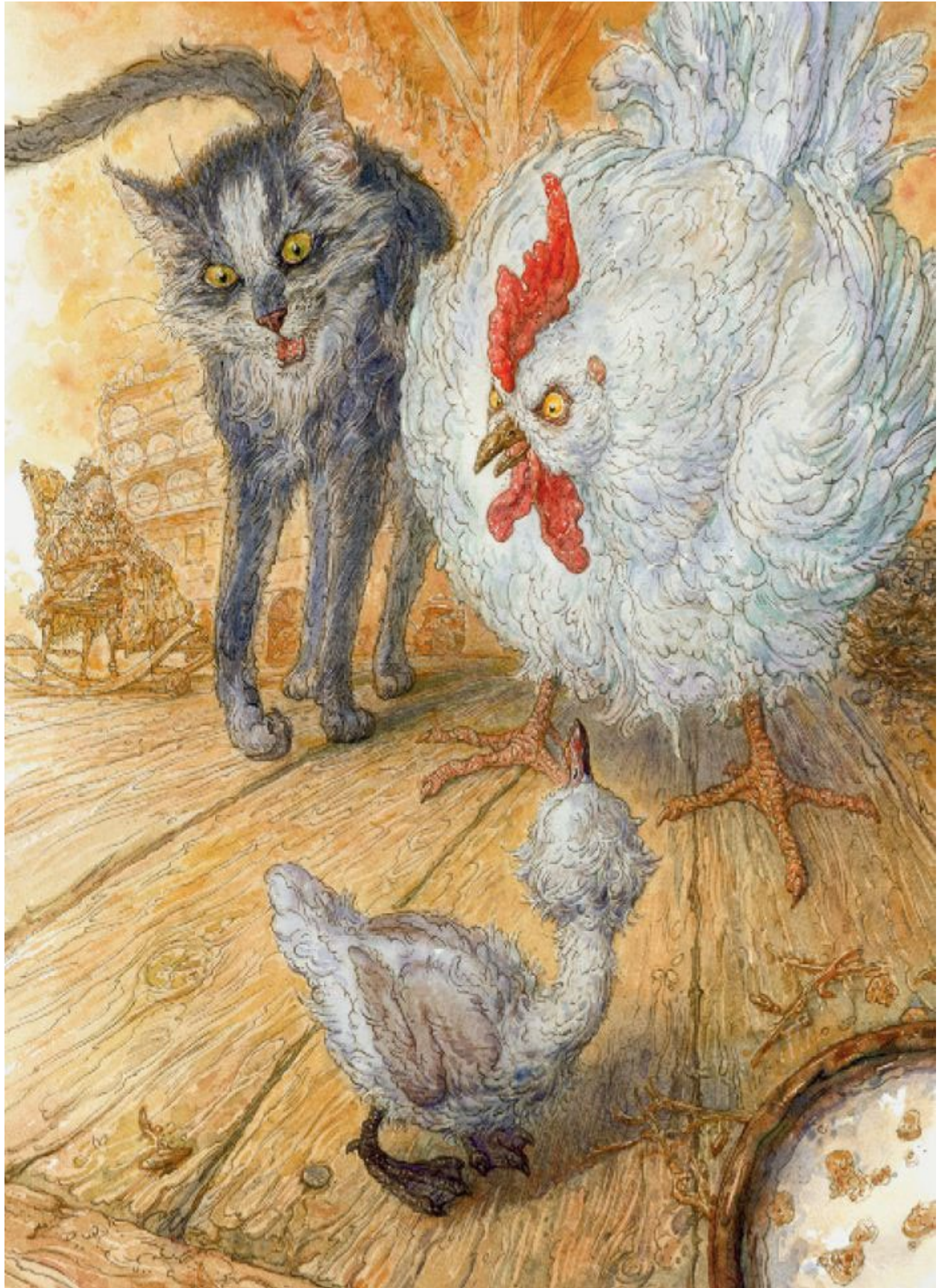
– Atunci ține-ți gura când vorbesc alții mai deștepți ca tine!

Bobocelul se ghemui abătut într-un colț. Își aminti deodată de aerul curat de afară, de lumina blândă a soarelui. I se făcu un dor nestăvilit de apă și ar fi vrut să sară în baltă și să înoate. Nu se putu stăpâni și îi spuse toate astea găinii.

– Ești în toate mințile? îl întrebă ea. N-ai ce face, de-aia îți vin în cap tot felul de prostii. Fă ouă sau toarce, și atunci ai să vezi cum îți trece aiurelile!

– Dar e așa de plăcut să plutești pe apă! zise bobocelul. Să te scufunzi și să ajungi cu capul în apă până la fund!

– Ți-ai găsit și tu plăcere! zise găina. Ai înnebunit de-a binelea! Întreab-o și pe pisică – e cea mai înțeleaptă dintre toate pisicile – dacă îți place să înoate sau să se cufunde în apă. Despre mine, nici nu mai vorbesc! Trebuie să-mi dai crezare, eu îți vreau numai bine, de aceea îți spun totul pe șleau, căci așa fac prietenii adevărați. Învăț să faci ouă și să torci și să scoți scânteii!

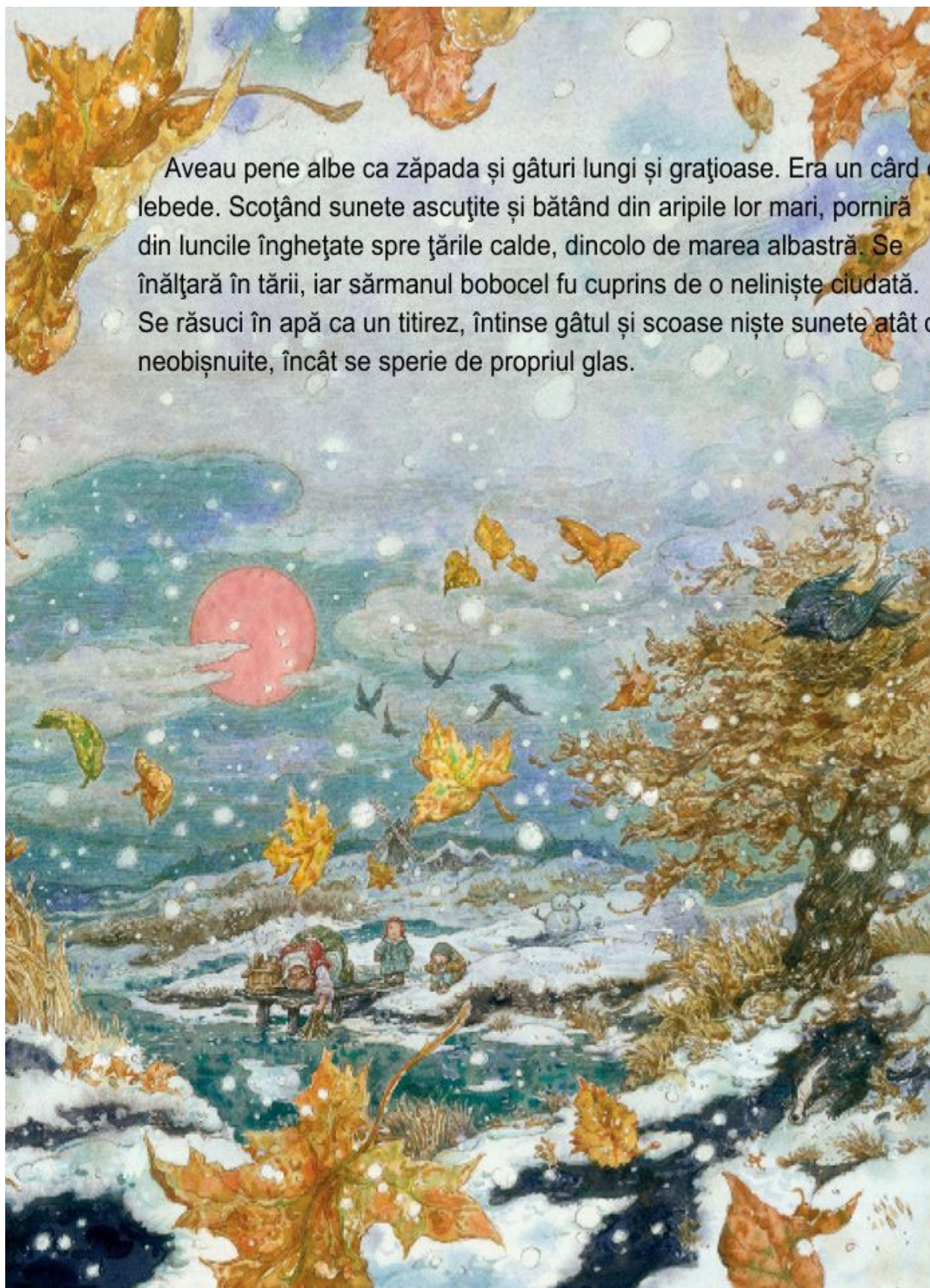
Bobocelul plecă. Înotă cât îi pofti inima, se scufundă în apă, dar toți cei din jur continuau să râdă de el, spunând că-i urât rău!

Veni toamna. Frunzele din copaci se îngălbeniră și se uscară; vântul le smulgea și le învâртеjea prin văzduh. Se făcea tot mai frig.

Într-o seară, pe când soarele tocmai asfințea, de dincolo de pădure apăru un cârd de păsări mari și minunate. Bobocelul nu mai văzuse niciodată păsări așa de frumoase.

Aveau pene albe ca zăpada și gâturi lungi și grațioase. Era un cârd c
lebede. Scoțând sunete ascutite și bătând din aripile lor mari, porniră
din luncile înghețate spre țările calde, dincolo de marea albastră. Se
înălțară în țării, iar sărmanul bobocel fu cuprins de o neliniște ciudată.
Se răsuci în apă ca un titirez, întinse gâtul și scoase niște sunete atât c
neobișnuite, încât se sperie de propriul glas.

Veni și iarna cea friguroasă. Bietul bobocel ar fi fost foarte mulțumit dacă măcar rațele l-ar fi primit printre ele și nu l-ar fi alungat. Acum, el trebuia să înoate fără încetare, ca să nu înghețe apa în jurul lui, dar, cu fiecare noapte, copca în care înota se făcea tot mai mică. Era ger și gheața se tot strângea în jurul lui.

Bobocelul era nevoit să dea mereu din lăbuțe. Până la urmă, obosit peste măsură, nu mai putu să se miște și fu prins între sloiurile de gheață. În zorii zilei trecu pe acolo un țăran. Văzu bobocelul înghețat, sparse gheața cu sabotul, luă pasărea și o duse acasă mai mult moartă decât s-o arăte nevastei. Acolo, încălzindu-se, bobocelul își veni în fire.

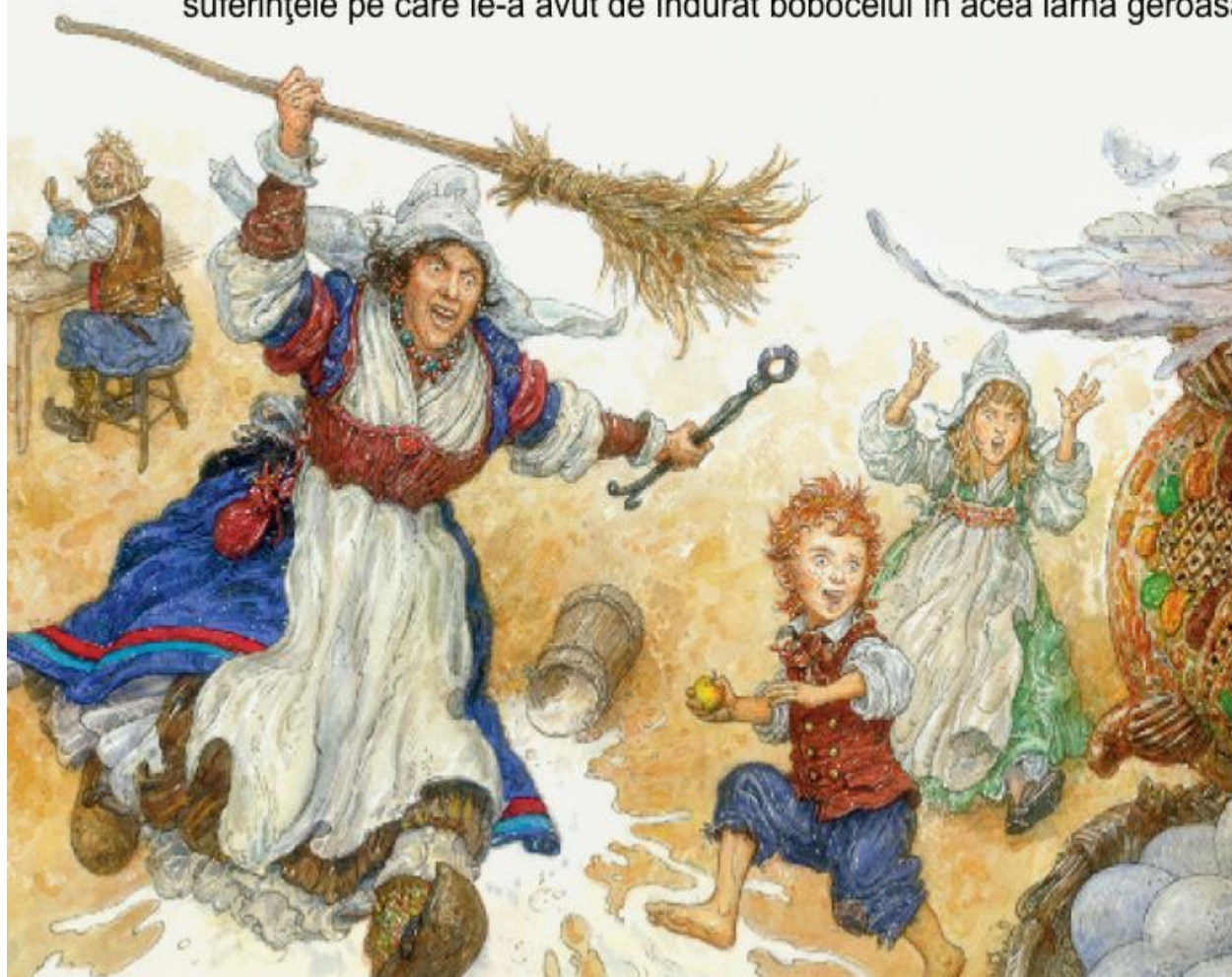

Copiii vrură să se joace cu el, dar bobocelul crezu că vor să-i facă rău. Se zbătu de spaimă și nimeri drept în donița cu lapte, răsturnând-o.

Surprinsă, femeia scoase un țipăt, iar bobocelul se sperie și mai tare sări în putineiu cu unt, iar de acolo – în banița cu făină. Vai de capul lui cum arăta!

Femeia se luă cu vâtraiul după el, copiii alergau din urma lui, împiedicându-se unul de altul, hohotind și țipând. Bine că ușa era deschisă și bobocelul o zbughi afară, zbură printre tufișuri până căzu sleit de puteri în zăpadă. Zăcu acolo multă vreme, aproape în nesimțire.

Ar fi mult prea trist și dureros să povestim despre toate necazurile și suferințele pe care le-a avut de îndurat bobocelul în acea iarnă geroasă.

Când soarele încălzi din nou pământul cu razele sale blânde, el se afla în baltă, ascuns în stufăriș. Ciocârlile începură iar să cânte. Venise primăvara!

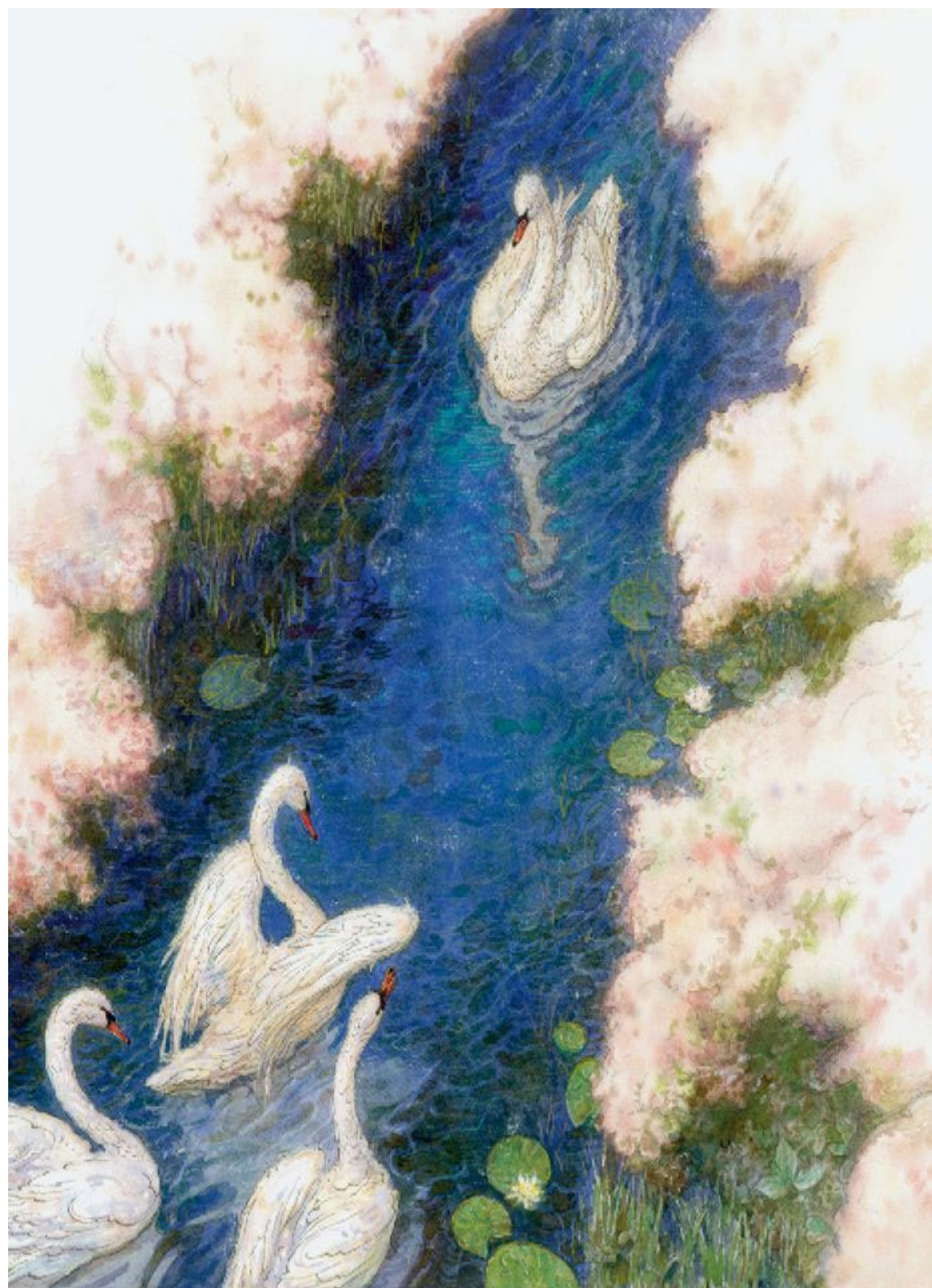
Bobocelul își întinse aripile și simți deodată că ele crescuseră, devenind mult mai puternice ca înainte. Își luă zborul și nici nu apucă să se dezmeticească bine, că se pomeni într-o grădină mare, cu meri înfloriți.

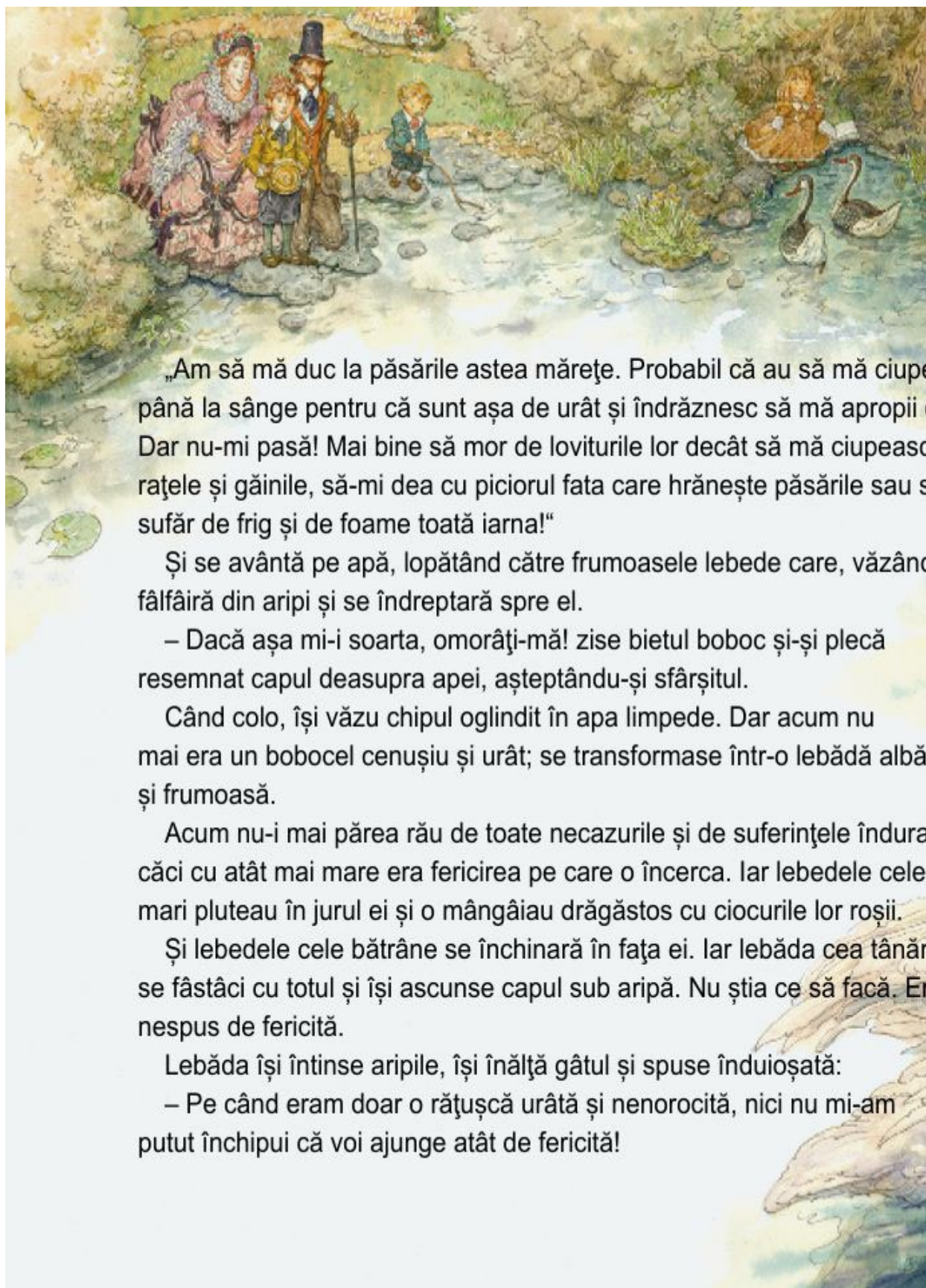
Pe marginea lacului creșteau tufe de liliac. Ciocârlile cântau melodios. Ce frumos era aici! Mirosea a primăvară!

Deodată, dintre trestii ieșiră trei lebede albe, minunate.

Pluteau atât de lin și de ușor, încât părea că lunecă pe fața apei. Bobocelul recunoscuse păsările frumoase și fu cuprins de o tristețe ciudată.

„Am să mă duc la păsările astea mărețe. Probabil că au să mă ciupească până la sânge pentru că sunt așa de urât și îndrăznesc să mă apropii de ele. Dar nu-mi pasă! Mai bine să mor de loviturile lor decât să mă ciupească rațele și găinile, să-mi dea cu piciorul fata care hrănește păsările sau să sufăr de frig și de foame toată iarna!”

Și se avântă pe apă, lopătând către frumoasele lebede care, văzând fâlfăiră din aripi și se îndreptară spre el.

– Dacă așa mi-i soarta, omorâți-mă! zise bietul boboc și-și plecă resemnat capul deasupra apei, așteptându-și sfârșitul.

Când colo, își văzu chipul oglindit în apa limpede. Dar acum nu mai era un bobocel cenușiu și urât; se transformase într-o lebădă albă și frumoasă.

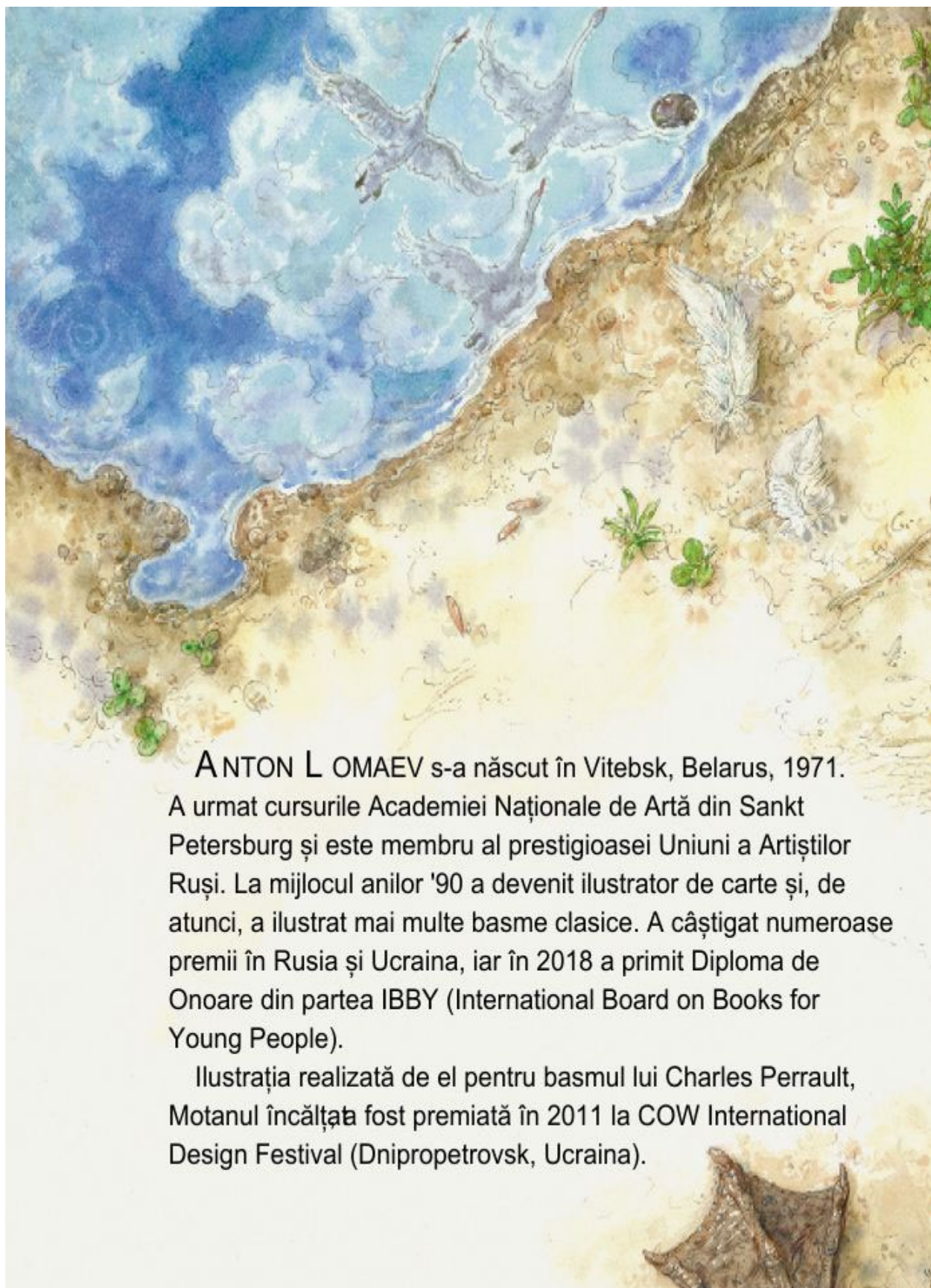
Acum nu-i mai părea rău de toate necazurile și de suferințele îndurate, căci cu atât mai mare era fericirea pe care o încerca. Iar lebedele cele mari pluteau în jurul ei și o mângâiau dragăstos cu ciocurile lor roșii.

Și lebedele cele bătrâne se închinară în fața ei. Iar lebăda cea tânără se fâstâci cu totul și își ascunse capul sub aripă. Nu știa ce să facă. Era nespus de fericită.

Lebăda își întinse aripile, își înălță gâtul și spuse înduioșată:

– Pe când eram doar o rățușcă urâtă și nenorocită, nici nu mi-am putut închipui că voi ajunge atât de fericită!

ANTON L. OMAEV s-a născut în Vitebsk, Belarus, 1971. A urmat cursurile Academiei Naționale de Artă din Sankt Petersburg și este membru al prestigioasei Uniuni a Artiștilor Ruși. La mijlocul anilor '90 a devenit ilustrator de carte și, de atunci, a ilustrat mai multe basme clasice. A câștigat numeroase premii în Rusia și Ucraina, iar în 2018 a primit Diploma de Onoare din partea IBBY (International Board on Books for Young People).

Ilustrația realizată de el pentru basmul lui Charles Perrault, *Motanul încălțat* a fost premiată în 2011 la COW International Design Festival (Dnipropetrovsk, Ucraina).

ГАДКИЙ УТЁНОК
Hans Christian Andersen

Copyright © 2018 Anton Lomaev
Editie publicată prin înțelegere
cu FIND OUT Team Srl, Novara,
Italia

Editura Litera
O.P. 53, C.P. 212, sector 4,
București, România
tel.: 0213196390; 0314251619;
0752548372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Рăтuшcăеаурăтă
Hans Christian Andersen

Copyright © 2020 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Traducere de Justina Bandol

Editor: Vidrașcu și filii
Redactor: Mihaela Banu
Corector: Cristina Anghel
Prepress și copertă: Andreea Apostol

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANDERSEN, HANS CHRISTIAN
Rătușca cea urâtă / Hans Christian Andersen;
il. de Anton Lomaev. – București: Litera, 2019
ISBN 978-606-33-4669-9
ISBN EPUB 978-606-33-5823-4
I. Lomaev, Anton (il.)
087.5